

Meesterschapsteam Geschiedenis

Verslag werkzaamheden 2018-2019

Het Meesterschapsteam Geschiedenis richt zich op het ontwikkelen en verspreiden van geschieddidactische kennis en wordt gecoördineerd door prof. dr. Carla van Boxtel van de Universiteit van Amsterdam (hoogleraar Vakdidactiek, in het bijzonder geschiedenisonderwijs) in samenwerking met dr. Chiel van den Akker van de Vrije Universiteit en dr. Susan Hogervorst van de Open Universiteit. In 2018-2019 heeft het Meesterschapsteam Geschiedenis de volgende activiteiten ondernomen en producten gerealiseerd:

ONTWIKKELEN VAN VAKDIDACTISCHE KENNIS

Dudoc Alfa promovendi: Op dit moment zijn er vijf Dudoc Alfa promovendi die geschieddidactisch onderzoek doen: Tessa de Leur, Uddhava Rozendal, Marc Kropman, Johan van Driel en Maartje van der Eem. Carla van Boxtel begeleidt deze promovendi als promotor. Tessa de Leur zal op 5 november 2019 haar proefschrift verdedigen.

Onderzoek: In hun onderzoek richtten de leden van het meesterschapsteam zich onder andere op het leren en onderwijzen van historisch redeneren, historisch besef en het gebruik van ooggetuigenverslagen in educatieve contexten. Dit onderzoek resulteerde in diverse presentaties en publicaties (zie het overzicht hieronder).

Bijdrage aan NRO position paper *Vakdidactisch onderzoek in Nederland*. Carla van Boxtel leverde een bijdrage aan de in opdracht van NRO (Nationaal Regieorgaan Onderwijswetenschappen) uitgevoerde verkenning naar de staat van het vakdidactisch onderzoek in Nederland en het position paper dat naar aanleiding daarvan is geschreven. In het position paper worden voorstellen gedaan voor het versterken van het vakdidactisch onderzoek. Het Meesterschapsteam Geschiedenis zal in het vervolgtraject (uitwerken onderzoeksagenda) vertegenwoordigd zijn.

UITWISSELEN EN VERSPREIDEN VAN VAKDIDACTISCHE KENNIS

Organisatie netwerkbijeenkomsten (4 per jaar) Nederlands-Vlaamse Onderzoeksgroep Geschiedenisonderwijs. Op deze bijeenkomsten worden conceptartikelen, onderzoeksinstrumenten en onderzoeksaanvragen besproken en zijn ook geregeld onderzoekers uit het buitenland te gast die een presentatie geven. Het netwerk kent ruim 30 leden.

Openingslezing op jubileumconferentie VGN Carla van Boxtel gaf op 15 maart 2019 op Slot Loevestein de openingslezing 'Bij de tijd. Geschiedenisonderwijs in beweging' in het bijzijn van Koning Willem-Alexander.

Advies curriculumherziening (Curriculum.nu). Carla van Boxtel heeft als lid van de vakinhoudelijke adviesgroep feedback gegeven op de tussenproducten van het Ontwikkelteam mens en maatschappij. Er is veel overlegd binnen de adviesgroep, met medewerkers van SLO en de organisatie van Curriculum.nu en er is een aantal keren gesproken met leden van het ontwikkelteam. De adviesgroep was zeer kritisch over de uitbreiding van het m&m curriculum met sociaal-emotionele vaardigheden en psychologie, de onduidelijke relatie tot het leergebied burgerschap, het onuitgewerkt blijven van het historisch referentiekader en de geringe herkenbaarheid van vakspecifieke kennis en vaardigheden. Er is gaandeweg het traject vooruitgang geboekt, maar er is nog veel te doen in het vervolgtraject. De reactie van de adviesgroep is te lezen op <https://curriculum.nu/wp-content/uploads/2019/07/Reflecties-Mens-Maatschappij-ronde-2.pdf>

Focusgroep Historisch referentiekader: Op 24 juni 2019 organiseerde het Meesterschapsteam een focusgroep met als doel historici te laten meedenken over het chronologisch referentiekader dat in het geschiedeniscurriculum wordt voorgeschreven (nu tien tijdvakken + Canon). Met deze bijeenkomst wordt een bijdrage geleverd aan een brede inventarisatie (uitgevoerd door het Landelijk Expertisecentrum Mens- en Maatschappijvakken) van praktijken, ideeën en wensen met als uiteindelijk doel een advies voor herziening van het huidige referentiekader. Vragen die in de bijeenkomst centraal stonden: Waarom zouden we zo'n referentiekader onderwijzen. Hoeveel aandacht moet het krijgen? Wat zijn de ervaringen in geschiedenisopleidingen? Is het mogelijk en wenselijk om meer wereldgeschiedenis te integreren? Er waren vijf historici van verschillende opleidingen aanwezig. Met vier historici die niet aanwezig konden zijn maar wel mee wilden denken is een aparte afspraak gemaakt om dezelfde vragen te bespreken.

Organisatie panel op Historici dagen 'Geschiedenis van en voor iedereen. Hoe kan oral history geschiedenisonderwijs diverser en inclusiever maken?' Susan Hogervorst was mede-organisator van dit panel op de Historicidagen 2019 in Groningen.

Organisatie symposium op EARLI conferentie 'History Textbooks: constraints and affordances for historical thinking and multiperspectivity' op de EARLI (European Association for Research on Learning and Instruction) conferentie in Aken (Augustus 2019). Dit symposium werd georganiseerd door Carla van Boxtel. Met bijdragen uit Nederland (o.a. Dudoc Alfa promovendus Marc Kropman), Oostenrijk, Syrië en Israel.

Initiatief en redactie themanummer over vakdidactisch onderzoek in *Kleio*. In dit nummer (Kleio 5, 2019) staan onder andere bijdragen van Dudoc Alfa onderzoekers Tessa de Leur en Marc Kropman en van Carla van Boxtel. Carla van Boxtel initieerde en redigeerde dit themanummer samen met Tim Huijgen (RUG). Het nummer is in een grotere oplage gedrukt, zodat het verspreid kan worden op lerarenopleidingen.

Publicatie Elementaire Deeltjes 66 - Geschiedenis van Chiel van den Akker, een uitgave van Athenaeum. In het Elementaire Deeltje Geschiedenis maakt Chiel van den Akker duidelijk wat iedereen over geschiedenis zou moeten weten. Dit doet hij in zeven thema's aan de hand van een select gezelschap van invloedrijke denkers. Leidraad is de vraag: waar hebben we geschiedenis eigenlijk voor nodig?

Masterclass Didactiek: we organiseren een masterclass voor docenten aan universitaire opleidingen geschiedenis die werk- en hoorcolleges geven en studenten begeleiden bij onderzoeks- of praktijkopdrachten. Doel van de masterclass is ontwikkelen van didactische vaardigheden: het geven van onderwijs dat geschiedenisstudenten motiveert en bijdraagt aan de ontwikkeling van de kennis en vaardigheden die centraal staan in de opleiding geschiedenis. De masterclass bestaat uit vier bijeenkomsten (2 najaar 2019 en 2 voorjaar 2020).

Publieksmiddag Onderzoek ontmoet onderwijs. Talen, cultuur en geschiedenis op school. Het meesterschapsteam Geschiedenis levert een bijdrage aan de sessie 'Gemene deler' en de organisatie van de lessen van Dudoc Alfa promovendi.

Wetenschappelijke publicaties:

Van den Akker, C. (2019). *Elementaire Deeltjes 66 – Geschiedenis*. Amsterdam: Athenaeum.

Hogervorst, S. (accepted). The era of the user. Testimonies in the digital age, *Rethinking History*.

Hogervorst, S. (thema dossier, submitted), CrossEWT. Cross-Medial Analysis of WW2 Eyewitness Testimonies, *Tijdschrift voor Mediageschiedenis*.

- Hogervorst, S. (2019). Digital survival. Online testimonies and public memory. In M. Wintle, N. Adler, R. Ensel (Eds). *Narratives of war. Remembering and Chronicling Battle in Twentieth-Century Europe*, (pp. 180-189). London: Routledge. ISBN 9781138581210.
- Hogervorst, S. (2019). Discussiedossier, Inleiding. Oral history en geschiedenisonderwijs. *Tijdschrift voor Geschiedenis* 131, (4), 631-635.
- Hogervorst (2019). "Echte oorlogsgeschiedenis". Video-interviews als lesmateriaal in een veranderende herinneringscultuur. *Tijdschrift voor Geschiedenis* 131 (4), 647-651.
- Hogervorst, S. (2018). Distanced by the Screen. Student History Teachers and Video Archives of Second World War Interviews in the Netherlands. In W. Dreier, A. Laumer & M. Wein (eds.). *Interactions. Education with Testimonies*, Vol.4 (pp. 145-153). Berlin, Stiftung 'Erinnerung, Verantwortung und Zukunft'. ISBN-13: 9783981855616.
- Hogervorst, S. & Ribbens, K. (2018). Tijdschrift voor Geschiedenis gedigitaliseerd, 1886-2008. Een verkenning van de inhoud als pleidooi voor het bijeenbrengen van digitale en traditionele onderzoeksmethoden. *Tijdschrift voor Geschiedenis* 131 (2) 309-325.
- De Groot-Reuvekamp, M., Ros, A., & Van Boxtel, C. (2019). "Everything was black and white . . ." Primary school pupils' naive reasoning while situating historical phenomena in time. *Education 3-13: International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 47, 1, 18-33. <http://dx.doi.org/10.1080/03004279.2017.1385642>
- Van Boxtel, C. (2019). Reflections on the FUER model of historical thinking. In W. Schreiber, B. Ziegler & C. Kühberger (Eds.) *Geschichtsdidaktischer Zwischenhalt. Beiträge aus der Tagung «Kompetent machen für ein Leben in, mit und durch Geschichte» in Eichstätt vom November 2017*. Münster:, Waxmann.
- Van Boxtel, C. (2019). Historical consciousness: a learning and teaching perspective from the Netherlands. In A. Clark & C. Peck (Eds.). *Contemplating historical consciousness: Notes from the field*. New York / Oxford: Berghahn Books.
- Huijgen, T., Holthuis, P., Van Boxtel, C., & Van de Grift, W. (2018, online first). Promoting historical contextualization: an observational study. *Educational Studies*. DOI: 10.1080/03055698.2018.1509771
- Huijgen, T., Holthuis, P., Van Boxtel, C., Van de Grift, W., & Suhre, C. (2018, online first). Students' historical contextualization and the cold war. *British Journal of Educational Studies*, 1-30. <https://doi.org/10.1080/00071005.2018.1518512>
- Schep, M., Van Boxtel, C., & Noordegraaf, J. (2018). Post-observation conversations in the museum: using the self-evaluation of the supervisee as the starting point. *Museum Management and Curatorship*, 33, 5, 506-523. <https://doi.org/10.1080/09647775.2018.1501602>
- Huijgen, T., Holthuis, P., Van Boxtel, C., & Van de Grift, W. (2018). Promoting historical contextualization in classrooms: an observational study. *Educational Studies*, 50, 3, 410-434.. <https://doi.org/10.1080/03055698.2018.1509771>
- Gestsdóttir, S., Van Boxtel, C., & Van Drie (2018). Teaching historical thinking and reasoning: construction of an observation instrument. *British Educational Research Journal*. 44, 6, 966-981. DOI: 10.1002/berj.3471
- De Groot-Reuvekamp, M., Ros, A., & Van Boxtel, C. (2018). A successful professional development program in history: what matters? *Teaching and Teacher education*. 75, 290-301.
- De Groot-Reuvekamp, M., Ros, A., & Van Boxtel. (2018). Improving elementary school students' understanding of historical time: effects of teaching with "Timewise". *Theory & Research in Social Education*, 75, 290-301. <http://dx.doi.org/10.1080/03004279.2017.1385642>
- Schep, M., van Boxtel, C., & Noordegraaf, J. (2018). Competent museum guides: defining competencies for use in art and history museums, *Museum Management and Curatorship*, 33, 1, 2-24. DOI: 10.1080/09647775.2017.1387590

Kropman, M., Van Drie, J., & Van Boxtel, C. (2018) Multiperspectivity in the history classroom: The role of narrative and metaphor. In M. Hanne & A. A. Kaal (Eds.). *Narrative and metaphor. Look both ways* (pp. 63-75). Abingdon, UK: Routledge.

Professionele publicaties

Hogervorst, S. (2018). Student History Teachers and World War 2 Video Interview Archives in the Netherlands. In: Werner Dreier, Angelika Laumer, and Moritz Wein (eds.). *Preserving Survivors' Memories - Digital Testimony Collections about Nazi Persecution: History, Education and Media* (VOL. 4) (pp. 145-153).

Van Boxtel, C., & Van Drie, J. (2019). Historisch denken en redeneren onderwijzen. *Kleio* 5, 26-29.

Van Boxtel, C. (2019). Bij de tijd. Geschiedenisonderwijs in beweging. *Kleio* 60, 1, 5-10.

Presentaties

Hogervorst, S. (2019). Evaluating video-testimonials of Holocaust survivors', Evaluating the impact of victims' testimonies,. 10-11 April, Prague, organized by the EU Radicalisation Awareness Network/ Remembrance of Victims of Terrorism Working Group.

Van Boxtel, C. (2019). Introduction to Research seminar 'Enhancing historical reasoning: measuring and developing students' epistemological understanding. 9th and 10th of September, Amsterdam, The Netherlands.

Van Boxtel, C. (2019). Bij de tijd. Geschiedenisonderwijs in beweging', Jubileumconferentie VGN, 15 maart, Slot Loevestein.

Van Boxtel, C. (2018). Historisch denken: leren en onderwijzen. Openingslezing Geschiedenisdag ICLON, Leiden, 16 November.

Van Boxtel, C. (2018). Between standardization and pluralization. History education in the Netherlands. Invited contribution to the symposium Standardisierung oder Pluralisierung. Geschichtsunterricht in der "gespaltenen" Gesellschaft. Deutscher Historikertag, Münster, 26 September.

Van Boxtel, C. (2018). Historisch contextualiseren. Presentatie op het symposium Context als gids in een vreemd verleden, Stadslyceum, Groningen, 18 Oktober.